

УДК 616.314-002/-053.5(477.53)

Бауман С. С., Турчина К. В., Мосієнко А. С., Падалка А. І., Шешукова О. В.

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА УРАЖЕНОСТІ КАРІЄСОМ ЗУБІВ ДІТЕЙ м. ПОЛТАВА

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

oldista@gmail.com

Дана робота є фрагментом НДР «Відновлення стоматологічного здоров'я у пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями та їх реабілітація». № державної реєстрації 0116U004191.

Вступ. Питання моніторингу розвитку каріозного процесу в дитячому віці є натеper актуальним завданням. Результати епідеміологічних обстежень за останні десятиріччя свідчать про тенденцію до зростання стоматологічної захворюваності у дітей України. Поширеність та інтенсивність карієсу в дитячих колективах знаходиться у залежності від поєднання факторів ризику, а саме якості харчування, дотримання правил гігієни порожнини рота, загального стану організму дитини, а також екологічних та біохімічних особливостей навколишнього середовища, соціально-економічного рівня життя населення та рівня організації первинної профілактики [2]. Доведений вплив цих факторів на стан стоматологічного здоров'я дітей та підлітків [4]. Попередження розвитку стоматологічних захворювань у дітей є завданням первинної профілактики, головною ланкою якої є шкільний стоматологічний кабінет, що забезпечує необхідний профілактичний і первинний лікувальний рівень стоматологічної допомоги дітям і підліткам. Тому оцінка показників карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей, що навчаються у різних школах міста, може свідчити про якість роботи шкільного стоматолога та надасть можливість внести корекцію у програму профілактичних заходів [1,5].

Мета дослідження. Оцінити показники карієсу зубів та стан пародонту у дітей та підлітків шкіл № 6 та № 19 м. Полтава, визначити у них рівень гігієни порожнини рота та потребу в санації та ортодонтчному лікуванні.

Об'єкт і методи дослідження. Для вивчення захворюваності на карієс під час планової санації проведено стоматологічне обстеження 284 дитини у віці 6, 12 та 15 років, що навчаються у двох школах м. Полтава – № 19 та №6. Перша – комунальний заклад Полтавська школа-гімназія №6 розташована історичному центрі міста, навчання відбувається у 2 зміни, школа налічує 938 дітей. У другій – Комунальному закладі "Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 19 Полтавської міської ради Полтавської області" навчаються також у 2 зміни 844 дитини, що мешкають, переважно, у мікрорайоні Алмазний. Вміст фтору в питній воді обох районів міста знаходиться в межах норми.

Як реєстраційний документ використовували комбіновані карти ВООЗ. У всіх обстежених визначали наступні показники: поширеність карієсу тимчасових та постійних зубів, інтенсивність карієсу за індексами кп, КПВ+кп, КПВ, ступінь активності карієсу, оцінювали потребу в санації, стан гігієни порожнини рота (ГІ за Федоровим-Володкіною, 1971).

Клінічні прояви флюороза оцінювали згідно з класифікацією Мюллера (1975), відмічали наявність будь-якої патології прикусу та порушень з боку червоної облямівки губ. Статистичну обробку результатів дослідження здійснювали за допомогою загальноприйнятих методів варіаційної статистики [3].

Результати дослідження та їх обговорення.

Проведене нами обстеження дітей шкільного віку двох шкіл м. Полтава показало неоднакову ураженість карієсом, стан санації і відношення до лікування у дітей різних шкіл (табл. 1).

Серед дітей першої школи виявлено при огляді третину здорових (33,5%) при цьому з оглянутих дітей школи №2 тільки 15,9% не мали уражених карієсом зубів. Значної різниці в кількості санованих на момент огляду дітей у кожній з шкіл не визначено, вона була майже однаковою і складала 35, 5% та 28, 5% відповідно. Однак, в школі № 1 потребувало санації менше третини дітей (25,7%) у порівнянні майже половиною від оглянутих – 47,6% – у школі №2. Загалом в першій школі здорових та попередньо санованих дітей було на 25% більше, ніж в другій (69% та 44,3%). Слід відмітити, що з віком кількість здорових дітей в першій школі майже не змінюється (35,6% в 6-7 років, 35,7% в 12 та 29,4% в 15-ти річному віці), на той час, як в другій школі їх кількість значно падає з віком (30,2%, 8,7%, 11,3%) відповідно.

Аналіз отриманих даних обстеження дітей цих двох шкіл м. Полтава і дозволив виявити деякі особливості ураженості карієсом (табл. 2). Поширеність карієсу тимчасових зубів у 6-7-річних дітей із обох шкіл майже не відрізнялась і склала 64,4% та 62,8% відповідно. Однак, в групах дітей як 12 так і 15 років першої школи відмічалася значно менша поширеність карієсу, ніж у дітей другої школи. Так, серед 12-річних дітей цей показник склав 55,4% та 82,6%, а серед 15-річних 64,7 та 79, 3 відповідно. Тобто, діти, що навчаються у центральній частині міста мають меншу поширеність карієсу, ніж діти, що проживають в мікрорайоні.

Інтенсивність, згідно даних кп у дітей 6-7 років, що навчаються в розташованій у мікрорайоні школі – $1,56 \pm 0,27$ зуба – перевищує таку в дітей з центральної школи міста ($0,8 \pm 0,01$ зуба). За даними КПВ інтенсивність карієсу постійних зубів у дітей 6-7 років карієсу дорівнювала $0,04 \pm 0,03$ зуба у дітей першої школи. Діти цього ж віку, що навчаються в другій школі, не мали уражених карієсом постійних зубів.

Інтенсивність карієсу постійних зубів як у 12-річних дітей, так і у 15-річних дітей першої школи була вища ($1,35 \pm 0,23$ зуби та $2,35 \pm 0,3$ зуби), ніж у дітей другої школи ($1,04 \pm 0,19$ зуби та $2,09 \pm 0,22$). Згідно даних ВООЗ поширеність карієсу у дітей 12 років відповідає високому рівню.

СТОМАТОЛОГІЯ

Таблиця 1.

Розподіл дітей відповідно стану санації ротової порожнини

Вік	Група	Всього	Здорові абс./%	Попередньо сановані абс./%	Потребують санації абс./%	Відмова від огляду абс./%	Відмова від лікування абс./%	Сановані абс./%
6-7	1	45	16	15	14	0	7	7
	2	43	13	4	23	3	2	18
12	1	56	20	19	12	5	6	6
	2	46	4	19	19	4	1	18
15	1	51	15	20	13	3	6	7
	2	62	7	20	29	6	5	16
Всього	1	152	51 33,53	54 35,52	39 25,66	8 5,26	19 12,5	20 13,16
	2	151	24 15,89	43 28,47	71 47,62	13 8,6	7 5,29	52 34,4
		303	75 24,75	97 32,01	110 36,3	21 6,9	27 8,9	72 23,76

Таблиця 2.

Ураженість карієсом тимчасових та постійних зубів у дітей

двох шкіл м. Полтава

Вік років	Група	Поширеність карієсу, %	Інтенсивність карієсу			ГІ
			кп	КПВ+кп	КПВ	
6-7	1	64,4	1,56±0,27	1,6±0,26	0,04±0,03	1,61±0,02
	2	62,8	0,8±0,01*	1,59±0,21	0	1,38±0,01
12	1	55,4	0,09±0,05	1,45±0,24	1,35±0,23	1,5±0,02
	2	82,6	0,13±0,05	0*	1,04±0,19*	1,48±0,02
15	1	64,7	0,02±0,02	2,37±0,31	2,35±0,3	1,58±0,02
	2	79,3	0	0	2,09±0,22	1,41±0,01*

Примітка: ГІ за Ф.-В. – гігієнічний індекс за Федоровим-Вододкіною. * - відмінності вірогідні у порівнянні дітей одного віку з двох шкіл.

При порівнянні інтенсивності за показниками кп у дітей 6 та 12 років виявлене достовірне зниження кількості дітей, які мають каріозні зуби з віком. При порівнянні поширеності та інтенсивності за показниками КПВ+кп, КПВ у дітей 6 та 12 та 15 років виявлене достовірне збільшення кількості дітей, які мають каріозні зуби з віком.

При порівнянні поширеності та інтенсивності за показниками КПВ у дітей 6, 12 та 15 років виявлене достовірне збільшення кількості дітей, які мають каріозні зуби з віком. За даними ГІ визначено, що гігієнічний стан порожнини рота у всіх обстежених дітей відповідає доброму рівню, крім дітей 6-7 років школи центру міста – 1,61±0,02 бали.

Проведені епідеміологічні обстеження учнів комунального закладу «Полтавської гімназії № 6» м.

Полтави показали високу розповсюдженість патології прикусу. В групі 6-7 років виявилось, що 57,7% дітей мали аномалію прикусу, в групі 12-років – 59,6% та третій групі 15 років -63,3 %. Дещо нижчими були показники патології прикусу у дітей Комунальному закладі «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 19 Полтавської міської ради Полтавської області» – відповідно 30%, 45 та 45%. У більшості обстежених дітей була скупченість зубів нижньої щелепи у фронтальній ділянці, тортоаномалії. Таким чином, можна зробити висновок, що поширеність патології прикусу з віком зростає та потребує ранньої ортодонтичної діагностики й лікування.

Висновки. Серед оглянутих дітей 6-7, 12 та 15 років двох шкіл м. Полтави, що знаходяться в різних

районах міста виявлено менш ніж чвертка із здоровими зубами (24,75%). На момент огляду 32,01% дітей мали сановану порожнину рота і 36,3% потребували санації. На жаль, майже 7% із дітей відмовилися від огляду, а ще 8,9% – від лікування. Відмов від лікування у дітей із школи, що розташована в центрі міста було вдвічі більше, ніж у школярів мікрорайону. Нами виявлено, що інтенсивність карієсу постійних зубів у 12-ти та у 15-річних дітей першої школи була вища ($1,35 \pm 0,23$ зуби та $2,35 \pm 0,3$ зуби), ніж у дітей другої школи ($1,04 \pm 0,19$ зуби та $2,09 \pm 0,22$).

За даними ГІ визначено, що гігієнічний стан порожнини рота у всіх обстежених дітей відповідає задовільному рівню і лише у 12 річних дітей із школи, що розташована в центрі міста, незадовільному

рівню. Майже половина із обстежених дітей мала nelaковану ортодонтичну патологію.

Отже, отримані дані свідчать про недостатність проведеної лікувально-профілактичної роботи у дітей даних вікових груп у школах, що розташовані в різних районах міста.

Перспективи подальших досліджень. Різна кількість здорових дітей та тих, що потребують санації, а також значна кількість відмов від лікування під час планової санації може бути пов'язаними. Під час динамічного спостереження над станом ураженості карієсом цих дітей ми плануємо дослідити стан гомеостазу порожнини рота та провести анкетування для визначення у них карієсогенних факторів.

Література

1. Denga O.V. Monitoring stomatologicheskoy zaboлеваemosti u detey Ukrainy / O.V. Denga, V.S. Ivanov, V.N. Gorokhivskiy [i dr.] // Dentalnye tekhnologii. – 2003. — № 6 (14). – S. 2-6.
2. Slavin M.B. Metody sistemnogo analiza v meditsinskikh issledovaniyakh / M.B. Slavin. – M.: Meditsina, 1989. – 302 s.
3. Smolyar N.I. Otsinka vyznachennya stupenyu aktivnosti kariesu zubiv u ditey shkilnogo viku, yak odnogo iz pokaznykiv sanatsii / N.I. Smolyar, N.L. Chukhray // Visnyk stomatologii. – 2012. — № 4. – S. 97-100.
4. Chukhray N.L. Vikovi osoblyvosti urazhenosti kariesom postiynykh zubiv u ditey shkilnogo viku / N.L. Chukhray // Ukrainskyy stomatologichnyy almanakh. – 2010. — № 6. – S. 58-60.
5. Sheshukova O.V. Pokaznyky kariesu v ditey organizovanykh kolektyviv m. Poltava za n1994 – 2014 roky / O.V. Sheshukova // Innovatsii v stomatologii. – 2015. — № 2. – S. 52-54.

УДК 616.314-002/-053.5(477.53)

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА УРАЖЕНОСТІ КАРІЕСОМ ЗУБІВ ДІТЕЙ м. ПОЛТАВА

Бауман С. С., Турчина К. В., Мосієнко А. С., Падалка А. І., Шешукова О. В.

Резюме. Проведене нами обстеження дітей шкільного віку двох шкіл м. Полтава показало неоднакову ураженість карієсом, стан санації і відношення до лікування у дітей різних шкіл. Серед оглянутих дітей 6-7, 12 та 15 років двох шкіл м. Полтави, що знаходяться в різних районах міста, виявлено менш ніж 25% із здоровими зубами. Інтенсивність карієсу постійних зубів у 12-ти та у 15-річних дітей школи в центрі міста була вища, ніж у дітей школи мікрорайону. За даними ГІ визначено, що гігієнічний стан порожнини рота у всіх обстежених дітей відповідає доброму рівню, крім дітей 6-7 років школи центру міста - $1,61 \pm 0,02$ бали. Проведені епідеміологічні обстеження дітей показали високу поширеність патології прикусу. У більшості обстежених дітей була скупченість зубів нижньої щелепи у фронтальній ділянці, тортоаномалії. Отримані дані свідчать про недостатність проведеної лікувально-профілактичної роботи у дітей даних вікових груп у школах, що розташовані в різних районах міста.

Ключові слова: діти, санація, карієс.

УДК 616.314-002/-053.5(477.53)

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ПОРАЖЕННОСТИ КАРИЕСОМ ЗУБОВ ДЕТЕЙ г. ПОЛТАВА

Бауман С. С., Турчина К. В., Мосиенко А. С., Падалка А. И., Шешукова О. В.

Резюме. Проведенное нами обследование детей школьного возраста двух школ г. Полтава показало неодинаковую пораженность кариесом, состояние санации и отношение к лечению у детей разных школ. Среди осмотренных детей 6-7, 12 и 15 лет двух школ г. Полтавы, находящихся в разных районах города, обнаружено менее 25% со здоровыми зубами. Интенсивность кариеса постоянных зубов у 12-ти и в 15-летних детей школы в центре города была выше, чем у детей школы микрорайона. По данным ГИ определено, что гигиеническое состояние полости рта у всех обследованных детей соответствует хорошему уровню, кроме детей 6-7 лет школы центра города - $1,61 \pm 0,02$ балла. Проведенные эпидемиологические обследования детей показали высокую распространенность патологии прикуса. У большинства обследованных детей была скупченность зубов нижней челюсти во фронтальном участке, тортоаномалии. Полученные данные свидетельствуют о недостаточности проведенной лечебно-профилактической работы у детей данных возрастных групп в школах, расположенных в разных районах города.

Ключевые слова: дети, санация, кариес.

UDC 616.314-002/-053.5(477.53)

COMPARATIVE ASSESSMENT OF DENTAL CARIES PREVALENCE IN CHILDREN OF POLTAVA CITY

Bauman S. S., Turchina K. V., Mosienko A. S., Padalka A. I.,
Sheshukova O. V.

Abstract. The prevalence and intensity of dental caries among children is known to depend on the combination of risk factors, namely, the quality of food, compliance with the rules of oral hygiene practice, the general state of the child's organism, as well as biochemical peculiarities of the environment, socio-economic standards of the family, and the level of organization of the primary prevention care. This article has proven the impacts of these factors on the oral status of children and adolescents. Prevention of the development of dental diseases in children is a primary task of prevention program, and a school dentist's office is the main level of dental care that provides indispensable preventive and primary care for children and adolescents.

The aim of the study was to assess dental caries indices and condition of periodontal tissues in children and adolescents of Poltava schools # 6 and # 19, to determine their level of oral hygiene and the need for sanitation of oral cavity and orthodontic correction.

Object and methods. The study of dental caries prevalence involved 284 children aged 6, 12 and 15, who studied at the school # 6 located in the city centre and at the school # 19 located in the city neighbourhood. The schoolchildren passed through the routine dental check-up. The following indices were determined in all the subjects: prevalence of dental caries of temporary and permanent teeth, caries severity according to indices dmf, DMF + dmf, DMF, degree of caries severity, need for sanitation of oral cavity, oral hygiene status (by Fedorov-Volodkina index, 1971). Clinical manifestations of fluorosis were evaluated according to the classification of Muller (1975), any type of bite disorders were registered as well. Statistical processing of the findings obtained was carried out by conventional methods of variation statistics.

Results and their discussion. Our survey of schoolchildren of two Poltava schools has demonstrated different dental caries prevalence, different oral status and their attitude towards dental care.

Among the examined schoolchildren aged 6 – 7, 12 and 15 of two Poltava schools located in different parts of the city, less than a quarter was found out to have healthy teeth (24.75%). At the time of the dental check-up 32.01% of the children had cleaned oral cavity and 36.3% of the schoolchildren needed for oral sanitation. Unfortunately, almost 7% of children refused dental examination, and 8.9% of the children refused the dental treatment. The refusal of dental treatment was twice as high among the children studied at the school located in the city centre compared with the pupils of the neighbourhood. We found that the severity of dental caries of permanent teeth in 12 and 15-year-old primary school children was higher (1.35 ± 0.23 teeth and 2.35 ± 0.3 teeth) than in the children of the secondary school (1.04 ± 0.19 teeth and 2.09 ± 0.22).

According to the hygienic index, the hygienic oral status in all the children examined corresponds to a good level, except for the 6-7 year old children of the school in the city centre, 1.61 ± 0.02 scores.

The epidemiological surveys of the children from the school # 6 showed a high prevalence of bite disorders. In the group of 6-7 year children 57.7% were observed to have different types of malocclusion, in the group of the 12 year old children there were 59.6% and in the group of 15 year old children there were 3.3% with bite abnormalities. The children from the school in the neighbourhood demonstrated somewhat lower indices of bite disorders – 30%, 45% and 45% according to the age groups. The commonest bite disorder in the examined children was mandibular teeth crowding in the frontal area, tortuous teeth.

Conclusions. The data obtained evidence the inadequacy and insufficiency of the dental care and dental disease prevention among the school children in Poltava.

Prospects for further research. The difference in the number of healthy children and those who need for oral sanitation as well as the significant number of refusals of dental may correlate. In the course of monitoring dental caries prevalence among these children, we are planning to investigate the state of their oral homeostasis and to interview them (by using questionnaire) to determine the key cariogenic factors.

Keywords: children, caries, oral cavity sanitation.

Рецензент – проф. Каськова Л. Ф.
Стаття надійшла 30.05.2017 року